

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський державний університет харчування та торгівлі

**УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ**

Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів

Харків
ХДУХТ
2017

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з курсу «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» [Електронний ресурс] / укладач В. В. Віннікова. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2017. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12см. – Назва з тит. екрана

Укладач: канд. екон. наук, доц. кафедри менеджменту ЗЕД та туризму
Віннікова В.В.

Рецензент: д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри менеджменту ЗЕД та туризму Яцун Л.М.

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки 073 «Менеджмент»

Схвалено вченою радою ХДУХТ

Протокол від «28» грудня 2016 № 9

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ

Протокол від «26» грудня 2016 року № 5

© Віннікова В. В., укладач, 2017
© Харківський державний
університет харчування
та торгівлі, 2017

Вступ

Індивідуальне завдання

У процесі вивчення курсу «Управління міжнародною конкурентоспроможністю» кожен студент виконує індивідуальне завдання.

Основна мета індивідуального завдання – відпрацювання практичних навичок в аналізі і управлінні конкурентоспроможністю підприємства, організації, фірми, компанії.

Зміст індивідуального завдання – проведення аналізу ланцюжка цінностей підприємства; порівняти результати аналізу з відповідними показниками конкурентів; розробити практичні заходи щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Для того, щоб реально оцінити конкурентні можливості фірми (підприємства) необхідно виконати 4 дії:

1. Скласти ланцюжок цінностей фірми. Для цього необхідно розкрити зміст всіх ланок ланцюжка цінностей даної фірми. Наприклад: ланка – матеріально-технічне забезпечення – як на підприємстві побудована система МТЗ, яка її ефективність? Або загальне керівництво – які функції виконує загальне керівництво фірми?

2. Вивчити зв'язки між різними ланками всередині ланцюжка, а також зв'язки з постачальниками і споживачами.

3. Виявити ті види діяльності, які є визначальними для задоволення потреб споживача і успіху на ринку.

4. Провести порівняльну оцінку витрат підприємства і порівняти структуру витрат з конкурентами, визначити, які види діяльності є головними, а які більш ефективно здійснюються іншими фірмами. Для цього використовується таблиця показників сильних і слабких сторін у конкурентній позиції підприємства.

Завершуючи виконання індивідуального завдання обговорення у формі дискусії його результатів на практичному занятті.

Розподіл індивідуальних завдань між окремими студентами слід проводити таким чином, щоб обрана галузь була представлена не менше, ніж трьома підприємствами. Це необхідно для того, щоб визначити рівень конкурентоспроможності кожного підприємства.

Результати виконання індивідуального завдання оцінюється викладачем у балах.

Тематика рефератів

1. Конкуренція і конкурентоспроможність як рушійна сила розвитку суспільства.
2. Наукові принципи управління конкурентоспроможністю.
3. Методичні основи оцінки конкурентоспроможності різних об'єктів.
4. Зміст системи забезпечення конкурентоспроможності.
5. Основні напрямки піднесення конкурентоспроможності української економіки.
6. Методи визначення рівня монополізму на ринках промислової продукції.
7. Заходи щодо підвищення ефективності економіки України в перехідний період.
8. Аспекти податкової гармонізації на Єдиному ринку Європейського Союзу.
9. Еволюційний розвиток світової економіки та інтеграція України.
10. Проблеми інтернаціоналізації української економіки.
11. Моделі трансформаційних процесів економіки.
12. Проблеми стратегії піднесення конкурентоспроможності підприємств.
13. Розвиток малого підприємництва в Україні.
14. Теоретичні проблеми неконкурентної приватизації;
15. Особливості світогосподарських процесів і місце в них України.
16. Тенденції на світовому ринку капіталів та їх вплив на інвестиційну діяльність в Україні.

17. До питання про концепції та моделі сучасного економічного розвитку України.
18. Управлінням морськими портами України в умовах глобалізації.
19. Монополізованість промисловості України і тенденції формування ринкових суб'єктів господарювання.
20. Україна як транзитна держава.
21. Глобалізація та їх вплив на країни з перехідною економікою.
22. Глобалізація і безпека соціально-економічного розвитку.
23. Підвищення конкурентоспроможності виробництва в країнах з перехідною економікою.
24. Глобальна економічна система.
25. Шляхи підвищення ефективності та конкурентоспроможності глобальних компаній.
26. Україна та глобальні тенденції соціально-економічного розвитку.
27. Перспективи зв'язків «Схід-Захід» у XXI сторіччі.
28. Інтереси і потенціал України у розвитку партнерських зв'язків з Європейським Союзом.
29. Розвиток глобалізації у рамках «Північ-Південь».
30. Перспективи розвитку Чорноморського економічного співробітництва.
31. Процеси глобалізації та регіоналізації в Азії.
32. Процеси глобалізації та регіоналізації в Америці.
33. Процеси глобалізації на африканському континенті.
34. Економічна роль держави в умовах глобалізації.
35. Сучасні тенденції на світовому ринку капіталів.
36. Вплив глобалізації на формування ринків праці.

Література

1. Послання Президента України до Верховної Ради України – Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку

України на 2002–2011 // Урядовий кур'єр. – 2002. – 4 червня.

2. Соколенко С. І. Глобалізація і економіка України / С. І. Соколенко. – Київ : Логос, 1999.

3. Сприяння сталому економічному зростанню в Україні / за ред. Штефана фон Крамона-Таубаделя, Ірини Акімової. – Київ : Альфа-Принт, 2001.

4. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление : учеб. пособие / Р. А. Фатхутдинов. – М. : Инфра - М, 2000.

5. Про захист від недобросовісної конкуренції Закон України / Урядовий кур'єр. – 1996. – 29 червня.

6. Про захист економічної конкуренції. Закон України/ Урядовий кур'єр.– 2001. – 21 березня.

Тести

1. Які Вам відомі постулати класичних моделей конкуренції?

- а) досконалої (чистої) конкуренції;
- б) недосконалої конкуренції;
- в) монополістичної конкуренції;
- г) олігополістичної конкуренції;
- д) чистої монополії.

2. Які Вам відомі сили конкуренції?

- а) ринкова сила і контроль за умовами угоди з боку постачальників ресурсів;
- б) ринкова сила і контроль за умовами угоди з боку виробників продукції;
- в) ринкова сила і контроль за умовами угоди з боку покупців продукції;
- г) суперництво між конкуруючими продавцями однієї галузі;
- д) спроби компаній з інших галузей залучити покупців даної галузі на бік своїх товарів-замісників;
- е) потенціал входження у галузь нових фірм.

3. Якими основними принципами визначається міжнародна конкурентоспроможність?

- а) конкурентна перевага стосується всієї системи цінностей;

б) конкурентна перевага впливає в основі з поліпшень, нововведень та перемін;

в) конкурентна перевага підтримується тільки завдяки безперервним поліпшенням;

г) конкурентна перевага вимагає постійного збільшення випуску продукції;

д) підтримка переваги вимагає вдосконалення її джерел;

е) підтримання переваги вимагає глобального підходу до стратегії.

4. Які якості повинна мати цільова ніша для досягнення конкурентної переваги?

а) цільова ніша повинна бути зручно розташована;

б) покупці повинні володіти різноманітними потребами;

в) ланцюг виробництва-витрат повинен відрізнятися від аналогічного ланцюга;

г) який характерний для іншої ніші.

5. Якими основними чинниками визначається місце підприємства (фірми) на міжнародному ринку?

а) його здатністю підтримувати конкурентну перевагу над іншими фірмами;

б) його здатністю знайти і зайняти відповідну ніші;

в) його здатністю утворювати міжнародні об'єднання.

6. Визначте особливі стадії конкурентоспроможності національної економіки.

а) розвиток конкуренції на основі ринкових факторів;

б) розвиток конкуренції на основі факторів виробництва;

в) розвиток конкуренції на основі інвестицій;

г) розвиток конкуренції на основі нововведень;

д) стадія конкуренції на основі багатства.

7. Визначте основні фактори конкурентного середовища підприємства.

а) підприємства, які вступають на ринок і які загострюють конкурентну боротьбу;

б) споживачі продукцію, які чинять тиск на підприємства галузі;

в) держава та її політика в галузі регулювання конкуренції;

г) постачальники сировини, матеріалів, комплектуючих виробів на галузевий

ринок;

д) географічне розташування галузевого ринку.

8. Назвіть основні елементи державної політики, яка регулює конкуренцію.

а) фінансова політика стимулювання конкуренції;

б) антимонопольна політика, яка визначає засоби і методи контролю і обмеження існуючих природних і державних монополій;

в) участь держави у виробництві і реалізації продукції регулювання експорту та імпорту продукції;

г) державна стандартизація продукції, технологій, умов безпеки;

д) регулювання видобутку корисних копалин, цін на сировину, матеріали, енергію, воду, землю;

е) регулювання розміщення переробних підприємств.

9. Якими принципами керуються для визначення конкурентоспроможності товару?

а) урахування собівартості виробництва товару;

б) урахування особливостей різних сегментів ринку;

в) протилежність цілей і засобів суб'єктів ринку;

г) квазістабільність ринкової кон'юнктури в період проведення досліджень;

д) переважно раціональна поведінка суб'єктів ринку.

10. Визначте основні принципи концепції забезпечення конкурентоспроможності (КС) підприємства.

а) основними показниками КС підприємства на оперативному рівні є інтегральний показник КС продукції;

б) на тактичному рівні КС підприємства забезпечується його загальним фінансово-господарським станом і характеризується комплексним показником його стану;

в) на стратегічному рівні КС підприємства характеризується інвестиційною привабливістю, критерієм якої є зростання вартості бізнесу;

г) на міжнародному рівні КС підприємства визначається кількістю

реалізованої продукції на світовому ринку;

д) задача забезпечення КС підприємства включає забезпечення КС продукції і власне КС підприємства;

е) слід виділяти різні критерії КС підприємства в залежності від горизонту планування і управління на підприємстві.

11. На вирішення яких основних проблем повинна бути орієнтована державна програма забезпечення конкурентоспроможності національної економіки?

а) створення сприятливих передумов для досягнення конкурентних переваг у всіх детермінантах «національного конкурентного ромбу»;

б) визначення міжнародних ринків, на яких вітчизняні підприємства можуть мати конкурентні переваги;

в) пошук конкурентоспроможних галузей (підприємств);

г) організація процесу раціонального використання коштів державного бюджету на поетапне перетворення цих галузей в галузі, які володіють реальними конкурентними перевагами.

12. Які основні причини виходу підприємства на міжнародний ринок?

а) коли виникає бажання освоїти нові ринки;

б) коли підприємство втрачає конкурентну перевагу на внутрішньому ринку;

в) для того, щоб одержати доступ до родовищ природних ресурсів інших країн;

г) необхідність досягнення більш низьких витрат.

13. Назвіть основні типи стратегій міжнародної конкурентоспроможності.

а) патієнтна (нішова) стратегія;

б) віолентна («силова») стратегія;

в) маржинальна (гранична) стратегія;

г) комутантна (приспосовницька) стратегія;

д) експлерентна (піонерська) стратегія.

14. В яких напрямках повинна здійснювати інвестиції крупна компанія для досягнення успіху?

- а) створення дієздатного управлінського апарату;
- б) створення крупного виробництва;
- в) створення виробничих філіалів у багатьох країнах;
- г) створення загальнонаціональної (а потім і інтернаціональної) збутової і маркетингової мережі.

15. Які вигоди приносить виробникові диференціація продукції?

- а) дозволяє підвищити ціни;
- б) дозволяє знизити витрати виробництва;
- в) захищає від конкурентів;
- г) формує лояльність до марки;
- д) відкриває доступ до нових споживачів.

16. Які Вам відомі стратегії диверсифікації?

- а) стратегія багатонаціональної диверсифікації;
- б) стратегія входження на нові ринки;
- в) стратегія входження в нову галузь – поглинання, «з нуля», спільне підприємство;
- г) стратегія диверсифікації в споріднені галузі;
- д) стратегія диверсифікації в неспоріднені галузі;
- е) стратегія вторгнення та ліквідації.

17. Що є головним в стратегії малих підприємств?

- а) здатність швидко знаходити нішу ринку;
- б) гнучкість;
- в) невеликі витрати на виробництво;

18. Якими принципами обумовлюється достатня пристосованість фірми-піонера до діяльності, пов'язаної з радикальними змінами в економіці?

- а) готовність фірми-піонера нести величезні, майже неприпустимі ризики;
- б) здатність входити одночасно на декілька ринків;
- в) сила конкурентної стратегії фірми-піонерів полягає в тому, що вона лежить в іншій площині, ніж у її потужних суперників;

г) оптимальною формою колективу, який працює над проривною інновацією є група з сильним лідером;

д) мотивація фірми-піонера має більш сильний і багатоплановий характер, ніж у інших фірм.

19. На які питання необхідно одержати відповіді для того, щоб оцінити конкретну стратегічну позицію компанії?

а) у чому сила і слабкість компанії, які у неї є можливості і що викликає для неї загрозу;

б) наскільки є ефективною діюча стратегія;

в) наскільки є міцною конкурентна позиція компанії;

г) наскільки є міцними позиції конкурентів;

д) чи є ціни та витрати компанії конкурентоспроможними;

е) з якими стратегічними проблемами стикається компанія.

20. Які показники застосовуються для визначення стратегічного і фінансового становища компанії?

а) репутація фірми серед споживачів, її імідж;

б) чи є компанія лідером в технології, інноваціях, якості, обслуговуванні споживачів;

в) ринкова частка компанії та її місце в галузі;

г) чи підвищуються або знижуються розміри прибутку і якими вони є у порівнянні з показниками конкурентів;

д) тенденція зміни чистого прибутку на інвестиції;

е) чи зростають продажі компанії швидше або повільніше, ніж ринок у цілому.

21. У чому полягають основні завдання Антимонопольного комітету України?

а) захист законних інтересів підприємців та споживачів шляхом застосування заходів щодо запобігання і припинення порушень антимонопольного законодавства, накладання стягнень за порушення антимонопольного законодавства в межах своїх повноважень;

б) здійснення державного контролю за дотриманням антимонопольного законодавства;

в) недопущення недобросовісної конкуренції у всіх сферах економіки;

г) сприяння розвитку добросовісної конкуренції у всіх сферах економіки.

22. Визначте основні напрями розробки стратегії просування національного експорту України на світовому ринку.

а) нарощування обсягів експорту;

б) сприяння створенню довгострокових конкурентних переваг;

в) стабільність розширення і якісне поліпшення на основі конкурентних переваг позиції країни на світовому ринку.

23. Визначте стратегічні пріоритети інтернаціоналізації української економіки.

а) ефективна міжнародна спеціалізація;

б) системна інтеграція у світове господарство із забезпеченням реальної міжнародної конкурентоспроможності;

в) розширення експортно-імпортних операцій з країнами Близького і Далекого зарубіжжя;

г) міжнародна диверсифікація;

д) становлення власних транснаціональних економічних структур з глобальним менеджментом;

е) інтеграційна взаємодія із США, Європейським Союзом, центрально- і східноєвропейськими угрупованнями країн.

24. Який рівень міжнародної конкурентоспроможності можна вважати достатнім? Це такий рівень економіки країн та її підприємств, який забезпечує:

а) залучення іноземних інвестицій в економіку країни;

б) підтримку зростаючих життєвих стандартів;

в) досягнення (збереження) таких позицій у світовій економіці, коли національні товари і послуги успішно реалізуються на міжнародних ринках.

25. Через які заходи у діяльності владних структур має реалізуватися політика підвищення конкурентоспроможності економіки України?

- а) утвердження України як транзитної держави, розвиток інформаційних систем;
- б) через нову стратегію промислово-інноваційної політики;
- в) запровадження надійної системи енергозабезпечення та енергозбереження;
- г) перетворення АПК у лідируючий сектор економіки;
- д) розвиток сфери послуг.

26. Через які основні механізми фірми можуть виходити на міжнародний ринок?

- а) експорт;
- б) ліцензування;
- в) квотування;
- г) прямі зарубіжні інвестиції.

27. Які Вам відомі джерела досягнення глобальної конкурентної переваги?

- а) глобальний досвід;
- б) порівняльна перевага;
- в) економія за рахунок масштабів виробництва;
- г) економія за рахунок масштабів інвестицій;
- д) економія за рахунок масштабів матеріально-технічного забезпечення;
- е) економія за рахунок масштабів маркетингу.

28. Які заходи з боку уряду можуть перешкоджати глобальній конкуренції?

- а) преференційна політика, підтримка зайнятості або інші регулятивні норми, від яких відіграють місцеві фірми;
- б) тарифи та мита, які будуть обмежувати можливість економії за рахунок масштабів виробництва;
- в) заходи уряду, які обмежують іноземну інвестиційну діяльність;
- г) преференційна політика щодо товарів місцевої фірми;
- д) підтримка урядом місцевої дослідно-конструкторської діяльності;
- е) законодавство про хабарі, податкове законодавство урядів країн, не вигідне фірмам, які займаються міжнародними операціями.

29. З яких заходів складається глобальна стратегія корпорацій?

- а) об'єднання у всесвітньому масштабі діяльності щодо пошуку, використання джерел постачання та маркетингу;
- б) комплексний підхід до комерційної діяльності;
- в) виявлення найбільш сильних сторін бізнесу стосовно різних ринків;
- г) присутність міжнародних корпорацій, які застосовують глобальну стратегію у всіх регіонах світу;
- д) передачу досвіду провідних ринків іншим;
- е) постійне збалансування між стандартизацією та локалізацією факторів маркетингу, виходячи з ринкових умов й потреб споживачів.

30. Визначте тенденції, що впливають на глобальну конкуренцію.

- а) поступове виникнення нових великомасштабних ринків;
- б) конкуренція нових індустріальних країн;
- в) стирання відмінностей між країнами;
- г) агресивна індустріальна політика;
- д) діяльність міжнародних економічних організацій;
- е) вільне переміщення технологій.

Навчальне електронне видання
комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

Методичні рекомендації
до самостійної роботи студентів

Укладач
ВІННИКОВА Вікторія Вікторівна

Відповідальний за випуск зав. кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та туризму д-р екон. наук, проф. Л.М. Яцун

Техн. редактор Н.А. Кобилко

План 2017 р., поз. 175

Підп. до друку 11.05.2017 р. Один електронний оптичний диск (CD-ROM); супровідна документація. Об'єм даних 408 Кб. Тираж 100 прим.

Видавець і виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, м. Харків, 61051.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4417 від 10.10.2012 р.